

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/176/2025
Identifikačné číslo spisu: 7621205210
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:7621205210.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a členov senátu JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Branislava Kráľa, v spore žalobcu: W. L., narodený XX.XX.XXXX, R. L., A. XX, zastúpený Advokátskou kanceláriou VASIL & partners, s.r.o., IČO: 47 240 482, so sídlom v Košiciach, Kupeckého 320/33, proti žalovaným: 1/ G.. L.U. L., narodená XX.XX.XXXX, R. A. XXX, 2/ G. L., narodený 4.XX.XXXX, R. A. XX, obaja zastúpení JUDr. Ivanom Čurillom, advokátom, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Fabiniho 11, o vrátenie daru, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 14C/26/2021, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. mája 2025 sp. zn. 6Co/33/2025, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

Žalovaným 1/, 2/ p r i z n á v a proti žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. januára 2025 č. k. 14C/26/2021-183 žalobu zamietol a žalovaným 1/, 2/ priznal proti žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 70 %.

1.1. Rozhodol tak o žalobe žalobcu, ktorou sa domáhal zaplatenia sumy 89.184,76 eur s príslušenstvom pôvodne od C. L. (ďalej aj obdarovaný), na tom skutkovom základe, že dňa 04.07.2006 uzavrel s pôvodne žalovaným (obdarovaným) darovaciu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území: I., v tom čase zapísaných na LV č. XXXX. O tomto právnom úkone bola spísaná notárska zápisnica JUDr. G. R., notárkou so sídlom v Spišskej Novej Vsi, č. zápisnice N 291/2006. Hodnota daru je v darovacej zmluve uvedená vo výške 2.686.780,- Sk (89.184,76 eur), pričom táto hodnota daru bola stanovená v znaleckom posudku č. 78/2006 zo dňa 04.07.2006, ktorý bol vypracovaný B. G. A.. Žalobca uvedené nehnuteľnosti daroval svojmu synovi - žalovanému z dôvodu, aby ho podporil v jeho podnikateľských aktivitách a aby finančne podporil celú jeho rodinu. Okrem uvedeného daru značne podporoval žalobca svojho syna tým, že mu zadarmo

pomáhal pri rôznych zárobkových činnostiach. Žalovaný sa však napriek svojmu blízkemu príbuzenskému vzťahu začal postupom času voči svojmu otcovi - žalobcovi, správať nevhodne, pričom niektoré jeho konania považuje za konanie, ktorým žalovaný voči žalobcovi hrubo porušuje dobré mravy. Jednalo sa o konanie žalovaného voči žalobcovi, ale aj voči sestre žalovaného K. M., rod. L.. Napriek tomu, že žalobca žalovanému dlhé roky pomáhal s vykonávaním podnikateľskej činnosti, tak žalovaný postupne odcudzil nasledovné veci, o ktorých sa žalovaný pôvodne vyjadril, že si ich len požičiava. Jednalo sa o: 1/ stavebnú miešačku na betón v hodnote 12.500 CZK, čo predstavuje 488,53 eur, 2/ traktor v hodnote 2.300 eur, 3/ kompresor v hodnote 4.300 CZK, čo predstavuje 168,05 eur, 4/ 30 ks plechovej krytiny v hodnote 350 eur, 5/ liate hliníkové dosky v hodnote 280 eur, 6/ 40 ks drevených hranolov v hodnote 850 eur. Žalobca v rámci pomoci svojmu synovi umožnil žalovanému, aby tento postupne v rokoch 2000 až približne do roku 2006 začal uvedené veci používať pre svoju podnikateľskú činnosť. Následne, keď žalobca žalovaného vyzval na vrátenie uvedených vecí, žalovaný sa vyjadril, že on nemá čo vracať. Z dôvodu uvedeného odcudzenia hnutelných vecí sporové strany udržiavali kontakt už len sporadicky. Žalovaný od roku 2015 neprejavuje o svojho otca (žalobcu) žiaden záujem, vôbec ho nenavštevuje, a to ani počas sviatkov, rovnako ani počas jeho životných jubileí. Za obdobie minimálne 5 rokov pred podaním žaloby žalovaný svojho otca ani raz nenavštívil, ani mu nezavolať. Keď žalobca v lete roku 2018 na dvore pri rodinnom dome súp. č. XX A. Z.pozornil žalovaného, že sa k nemu správa nevhodne a že ak to nezmení, tak sa bude môcť domáhať vrátenia daru, žalovaný na to reagoval tak, že žalobcovi vulgárne vynadal, vysmial sa mu, že žalobca mu údajne nič nedal a nech mu to dokáže. Žalovaný pri tomto incidente pohrozil žalobcovi fyzickým útokom, kedy na svojho otca zdvihol ruku, avšak v tom momente medzi strany sporu vstúpila sestra žalovaného K. M. a zabránila fyzickému kontaktu. Následne žalovaný na žalobcu a na sestru K. M. kričal, že majú držať hubu, lebo že ináč ich „odstrijne“ od septiku, ktorý je umiestnený na susednom pozemku, parcela reg. „C“ č. XXX, kat. územie A., ktorý je vo vlastníctve syna žalovaného - G. L.. Následne žalovaný stupňoval svoje konanie proti žalobcovi tým, že dal vybudovať plot na rozdelenie spoločného dvora, ktorý bol roky užívaný ako spoločný pozemok a nachádza sa na parcelách reg. „C“ č. XXX a XXX, kat. územie A.. Tým žalovaný zamedzil žalobcovi v prístupe k uvedenému septiku umiestnenému na parcele reg. „C“ č. 158, ale zároveň tým žalovaný znemožnil žalobcovi v prístupe autom ku garáži, nachádzajúcej sa za rodinným domom súp. č. XX, A.. Celé toto konanie žalovaného je účelové, žalovaný ani dom súp. č. XX a ani pozemok parc. č. XXX A.eálne neužíva. Teda vytvorenie predmetného oplotenia, bolo zo strany žalovaného iba ďalším útokom proti žalobcovi, aby mu sťažil užívanie jeho pozemku a aby mu zamedzil vjazd motorovým vozidlom na parcelu č. XXX, teda do vlastného dvora žalobcu. Vzhľadom k tomu, že nevhodné správanie žalovaného trvalo dlhodobo, považoval žalobca uvedené za tak závažnú skutočnosť, že všetky vyššie uvedené čiastkové útoky žalovaného voči žalobcovi, resp. voči dcére žalobcu, vo svojom súhrne odôvodňovali nárok žalobcu požadovať vrátenie daru. Nakoľko žalovaný už nebol vlastníkom darovaných nehnuteľností, čo je zrejme z aktuálnych výpisov z listu vlastníctva č. XXXX a č. XXXX kat. územie I., tak sa žalobca uvedenou žalobou domáhal vrátenia hodnoty daru vo výške 2.686.780 Sk (89.184,76 eur). Žalobca listom zo dňa 16.07.2021 vyzval žalovaného na vrátenie daru. Predmetná výzva na vrátenie daru sa považuje za doručenie žalovanému dňa 21.07.2021, pričom v danom prípade nastala tzv. fikcia doručenia. Žalobca zaslal žalovanému opätovnú výzvu na vrátenie daru zo dňa 23.09.2021, ktorú si žalovaný už prevzal, a to dňa 27.09.2021, na výzvu nereagoval.

1.2. Pôvodne žalovaný dňa 11.03.2022 zomrel. Z právoplatného uznesenia č. k. 1D/64/2022-217 zo dňa 14.06.2023 súd zistil, že v dedičskej veci po poručiťovi C. L., zomr. XX.XX.XXXX majetok poručiťľa nadobudli dedičia poručiťľa G.. L. L. a G. L.. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 14.06.2023. Uznesením č.k. 14C/26/2021-107 zo dňa 20.10.2023 súd rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičmi žalovaného: G.. L. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX a 2/ G. L., nar. 4.XX.XXXX, bytom A. XX. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 25.10.2023.

1.3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 628 ods. 1,2, § 630, § 484, § 451 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), pričom dospel k záveru, že žalobcovi svedčí aktívna legitímácia v spore, nakoľko sa písomným jednostranným právnym úkonom domáhal vrátenia daru voči obdarovanému, tento po doručení výzvy na výzvu súhlasne nereagoval, resp. finančné prostriedky požadované titulom náhrady hodnoty daru, ktorým už nedisponoval, v stanovenej lehote (7 dní - určenej vo výzve) žalobcovi

nevrátil, a preto žalobca správne označil žalovanú stranu ako pasívne legitimovanú, t.j. obe zmluvné strany boli stranami sporu.

1.4. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní ustálil, že nebola preukázaná existencia takého správania obdarovaného, ktorá by naplnila zákonom predpísanú mieru závažnosti, a to v podobe hrubého porušenia dobrých mravov, resp. dlhodobého - sústavného negatívneho správania sa voči darcovi, resp. členom jeho rodiny.

1.5. Poukázal na to, že samotným žalobcom popísané konania zostali v značnom rozsahu nepreukázané okrem incidentu, ktorý sa odohral medzi domami na priedomí počas budovania oplotenia, o ktorom vypovedala aj dcéra žalobcu p. M., navyac nemali intenzitu ani závažnosť požadovanú zákonom. Žiaden zo svedkov hodnovernosť týchto tvrdení nepotvrdil, svedkovia vypovedali o skutočnostiach, že vzťahy zo začiatku boli dobré, neskôr tzv. ochladli, pričom ani jeden z nich nevedel uviesť skutočný dôvod, ani nebol priamym svedkom, či vulgárneho, či nevhodného správania obdarovaného voči žalobcovi, okrem žalobcom a svedkyňou M. spomínaného slovného incidentu v súvislosti s oplotením a septikom a hrozbou dvihnutej ruky, pričom ani pri tomto konaní nedošlo k žiadnemu fyzickému útoku, či ataku voči integrite žalobcu, ani prítomnej svedkyne ako dcéry žalobcu, tiež neodznegli ani žiadne vulgarizmy, prípadne iné konanie, ktoré by bolo spôsobilé naplniť dôvodnosť domáhania sa vrátenia daru a legitímny výkon práv vlastníka ohraničiť, resp. oplotiť svoju nehnuteľnosť nemožno považovať za nezákonný.

1.6. Súd prvej inštancie mal preukázané, že medzi žalobcom a obdarovaným, ale aj svedkyňou M., t.j. dcérou žalobcu a sestrou nebohého obdarovaného vzťahy pred podaním žaloby neboli harmonické. Poukázal na skutočnosť, že v konaní týkajúcom sa vrátenia daru bolo nutné prihliadať aj na vzájomnosť správania, pričom, hoci podľa názoru súdu sa nepreukázala zákonom požadovaná intenzita pre úspešné uplatnenie práva, súd dodal, že zohľadnil aj túto skutočnosť a mal za to, že aj postoj či správanie sa samotného žalobcu prispelo k tzv. chladným vzťahom medzi ním a jeho synom, t.j. obdarovaným ešte za jeho života, zohľadňujúc okolnosti opísané svedkyňou O., L., ako aj C. L., taktiež C. Š., ktoré zhodne potvrdili, že samotný žalobca ignoroval možnosti kontaktu s obdarovaným, či ostatnými rodinnými príslušníkmi, aj napriek pozvaniu sa nezúčastnil svadby, či osláv, o deti neprejavoval opravdivý záujem, ako aj, že obdarovaný zabezpečoval žalobcovi stravu nielen v podobe možnosti stravovania sa v pohostinstve, ale túto mu aj nosil domov. V konaní súd vypočul aj dvoch svedkov, tzv. rodinne neprepojených, B. U. a E., t.j. susedov žalobcu, ktorí ani jeden nemali vedomosť, ani neboli svedkom nevhodného správania sa pôvodne žalovaného voči žalobcovi, mali poznatok len o nie dobrých vzťahoch, pričom dôvody, či okolnosti rozporov uviesť nevedeli.

1.7. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že okolnosti tvrdené žalobcom nezakladali nárok na vrátenie daru.

1.8. Súd sa zaoberal aj okolnosťou tvrdenou žalobcom, t. j. že obdarovaný - pôvodne žalovaný nepoprel skutkové tvrdenia, teda naplnenie zákonnej konštrukcie intenzity porušenia dobrých mravov, keďže tento sa k žalobe nevyjadril, t. j. nerozporoval v nej žalobcom tvrdené skutkové tvrdenia s odkazom na § 151 ods. 1 CSP. Súd v tomto smere uviedol, že aj keby platilo tvrdenie o nepopretí skutkových tvrdení uvedených v žalobe obdarovaným, toto nebolo aktuálne, nakoľko pôvodnému žalovanému bola síce žaloba doručovaná, avšak tento počas úložnej doby, resp. po jej uplynutí, v priebehu návratu zásielky s oznámeným dôvodom nedoručenia, zomrel. Nekonanie nebohého nemohlo potom spôsobiť stav pre vyhovieť žalobe, ako ani prípadná žalobcom namietaná procesná pasivita na strane žalovaných, keďže súd žalobu zamietol najmä preto, že sa intenzita nevhodného správania, prípadná dlhodobosť pri zohľadnení vzájomnosti správania nepreukázala, a teda nenaplnila základný zákonom požadovaný rámec na vrátenie daru.

1.9. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 251, § 255 ods. 1,2, § 257, § 262 ods. 1,2 CSP.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako

vecne správny potvrdil. Uviedol, že rozhodnutiu súdu prvej inštancie nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli a ani nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP alebo že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Rozsudok označil za preskúmateľný a nezistil ani inú vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie a v podrobnostiach na ne odkázal. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie uviedol, že darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy. Vrátenie daru sa realizuje jednostranným právnym úkonom, ktorého forma nie je stanovená. Darcovi vzniká právo domáhať sa vrátenia daru až vtedy, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy. Ak darca uplatní toto právo, právny vzťah z darovania zanikne (ex nunc) okamžikom, keď dôjde prejav jeho vôle obdarovanému (k tomu porovnaj napr. R 88/1998, 5Cdo/255/2007). Účinky jednostranného právneho úkonu darcu nastávajú jeho doručením obdarovanému. V prípade, že tento právny úkon je obsiahnutý v žalobe, nastávajú účinky okamihom, kedy bola žaloba doručená obdarovanému. Vlastnícke právo darcu k darovanému majetku sa obnovuje ex nunc, t.j. od okamžiku dôjdenia prejavu vôle darcu obdarovanému. Právo odvolať darovanie v zmysle § 630 OZ je osobným právom darcu, ktoré jeho smrťou zaniká (§ 579 ods. 2 OZ), a jedine v tom prípade, že darca počas svojho života urobil tento úkon voči obdarovanému, môžu sa jeho dedičia domáhať vydania daru (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo/2148/2007). Inak povedané zrušenie darovacej zmluvy je osobným právom darcu, ktoré jeho smrťou zaniká a preto neprechádza toto právo na dedičov, naproti tomu nárok z toho práva vyplývajúci - právo na vrátenie daru - prechádza na dedičov za predpokladu, že darca za svojho života učinil právne perfektný úkon odvolania darovania (resp. zrušenia darovacej zmluvy). Na dedičoch obdarovaného sa možno domáhať vrátenia daru za predpokladu, že prejav darcu o odvolaní darovania bol účinný voči žijúcemu obdarovanému ešte za života darcu. Povinnosť nedopustiť sa závadného konania je osobnou povinnosťou obdarovaného. Ukončenie darovacieho vzťahu je v zmysle právnej úpravy osobným právom darcu, predpokladom takého postupu je uváženie o miere zásahu do jeho osobnostných práv priamo i nepriamo, ak tento smeroval voči členom jeho rodiny. V zmysle § 630 OZ treba totiž rozlišovať prejav vôle, ktorým darca dar odvoláva a k tomu je oprávnený len darca, a prejav vôle, kedy sa darca domáha vydania daru, ktorý môže uskutočniť len darca - vlastník a po jeho smrti aj jeho dedič (k tomu porovnaj napr. Grobelný, P.: K problematice vrátení daru, Socialistická zákonnosť, 1985, roč. XXXIII., str. 470). Z uvedeného je zrejmé, že darca musí najprv účinne odvolať darovanie [perfektným (účinným) jednostranným adresným právnym úkonom] a až následne sa môže domáhať vrátenia daru od obdarovaného. Odvolanie darovania je osobným právom darcu (§ 579 ods. 2 OZ), ktoré zaniká smrťou darcu a vylučuje sa jeho uplatnenie právnymi nástupcami darcu (Švestka, J. a kol.: Občiansky zákonník II, 1. vydanie, komentár, Praha: C.H.Beck, 2019, 2365 s.; Števec, M. a kol.: Občiansky zákonník II, 2. vydanie, komentár, Praha: C.H.Beck, 2008, 1638 s.). Uplatnenie práva na vrátenie daru (vydanie vecí, vypratanie nehnuteľností) je majetkovým právom, prechádzajúcim na dedičov darcu, ktoré sa premlčuje v zmysle § 101 OZ. Rovnako i povinnosť strpieť vydať dar je majetkovej povahy, ktoré prechádza na dedičov (NS SR zo dňa 22. februára 2023, sp. zn. 9Cdo/36/2021).

2.2. V danej veci k darovaniu sporných nehnuteľností došlo na základe darovacej zmluvy zo dňa 04.07.2006, pričom žalobca ako darca sa výzvou zo dňa 16.07.2021 doručenou obdarovanému dňa 21.07.2021 a následne výzvou zo dňa 23.09.2021 doručenou dňa 27.09.2021 domáhal vrátenia daru. Obdarovaný zomrel dňa 11.03.2022. Z uvedeného vyplýva, že prejav darcu o odvolaní darovania bol účinný voči žijúcemu obdarovanému ešte za života darcu, teda bola daná aktívna ako aj pasívna vecná legitimácia strán v spore.

2.3. K naplneniu skutkovej podstaty pre vrátenie daru smeruje iba také konanie obdarovaného voči darcovi, ktoré z hľadiska svojho rozsahu a intenzity nevzbudzuje žiadne pochybnosti o jeho kolízii s dobrými mravmi. Úvahy o aplikovateľnosti ustanovenia § 630 OZ sa odvíjajú vždy od posúdenia všetkých okolností prípadu individuálne. Právo darcu domáhať sa vrátenia daru nevzniká pri obvyčajnej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov obdarovaným. Kvalifikované správanie sa obdarovaného je podmienkou vrátenia daru, ak nastalo po uzavretí darovacej zmluvy. Ak však obdarovaný darovanú vec prevedie pred dorúčením výzvy na vrátenie daru, nemožno účinnosť tohto prevodu z hľadiska oprávnenia obdarovaného spochybňovať, pretože v čase prevodu mu patrilo vlastnícke právo a tým aj právo s vecou nakladať. Obdarovaný tak z dôvodov, ktoré neodporujú zákonu, nemôže splniť svoju povinnosť fyzicky odovzdať darcovi predmet daru a túto povinnosť nemá ani nový vlastník veci. To však nemení nič na tom, že ak boli splnené podmienky podľa ust. § 630 OZ, vznikla obdarovanému povinnosť dar vrátiť, a ak to nie je možné, poskytnúť finančnú náhradu, z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Právo darcu na vrátenie daru založené zákonom totiž nemožno urobiť závislým od toho, ako obdarovaný naloží s predmetom daru, nemožno ho vylúčiť len preto, že obdarovaný už darovanú vec nemá v držbe. Obdarovaný totiž získal bezplatne určitú majetkovú hodnotu. Uplatnenie uvedeného výkladu je nevyhnutné, aby v praxi nebolo možné pripustiť, že obdarovaný sa v prípade, že dar scudzí, môže správať k darcovi hrubo odporujúcim dobrým mravom, bez toho, aby mu hrozilo, že v dôsledku toho bude povinný dar vrátiť.

2.4. Preto vecne správne postupoval súd prvej inštancie, ak následné dokazovanie zamerané na zistenie, či boli naplnené právne skutočnosti podmieňujúce vrátenie daru. Odvolací súd v tomto smere poukázal na ustálenú súdnu prax (viď napr. R 88/1998, R 31/1999, R 61/1997) podľa ktorej k zániku darovacieho vzťahu dochádza na základe dvoch, po sebe nasledujúcich právnych skutočností: a) hrubého porušenia dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny a b) jednostranného právneho úkonu darcu adresovaného obdarovanému. Dobré mravy (boni mores) patria k zásadám súkromného práva, bývajú užívané ako kritérium obmedzujúce subjektívne práva v ich obsahu alebo častejšie obmedzujúce výkon subjektívnych práv. Dobré mravy hoci sú zákonným pojmom, a teda majú funkciu normotvornú, nie sú zákonom definované. Občiansky a ani iný právny predpis nedefinuje pojem dobré mravy. Napriek tomu je nimi možné rozumieť súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných. K naplneniu skutkovej podstaty pre vrátenie daru smeruje len také závadné konanie obdarovaného voči darcovi, alebo členom jeho rodiny, ktoré z hľadiska svojho rozsahu a intenzity nevzbudzuje žiadne pochybnosti o jeho kolízii s dobrými mravmi. Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu taktiež nie je akékoľvek nevhodné správanie obdarovaného, ale také chovanie, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Obvykle ide o porušenie značnej intenzity alebo o porušovanie sústavné, a to či už fyzickým násilím, hrubými urážkami, neposkytnutím potrebnej pomoci a pod. Nie každé chovanie, ktoré nie je v súlade so spoločensky uznávanými pravidlami slušného chovania vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi naplňuje znaky ustanovenia § 630 OZ. Predpokladom aplikácie tohto ustanovenia je kvalifikované porušenie morálnych pravidiel konkrétnym chovaním obdarovaného, ktorého stupeň závažnosti je hodnotený podľa objektívnych kritérií a nielen podľa subjektívneho názoru darcu.

2.5. Negatívne správanie sa obdarovaného k darcovi, alebo jeho rodine, ktoré treba posudzovať ako správanie sa v rozpore s dobrými mravmi, sa musí prejavovať objektívne. Zachovanie dobrých vzťahov je vecou vzájomnej tolerancie účastníkov. Nie je možné považovať správanie sa jedného účastníka k druhému za konanie v rozpore s dobrými mravmi, keď tento druhý účastník svojím konaním takéto správanie vyvoláva. V takom prípade len všeobecne možno konštatovať, že ide o ich spôsob komunikácie. Akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného, ani menej významné porušenie dobrých mravov, ešte nezakladá darcovi právo domáhať sa vrátenia daru. Predpokladom úspešnej požiadavky na vrátenie daru je len také správanie sa obdarovaného, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov, t.j. také správanie sa, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov.

2.6. Odvolací súd poukázal aj na to, že pri posudzovaní konkrétneho správania sa treba vychádzať z toho, či ide o porušenie dosahujúce značnú intenzitu alebo ide o porušovanie sústavné, ktoré svojím trvaním, priebehom, váhou a pôsobením nadobudlo povahu hrubého porušenia. Toto negatívne správanie sa musí prejavovať objektívne, nepostačuje iba subjektívny pocit a úsudok darcu. Z uvedeného vyplýva, že predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu na vrátenie daru nie je akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného alebo len samotná jeho nevďačnosť.

2.7. S poukazom na uvedené sa odvolací súd potom stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že konanie obdarovaného vytýkané žalobcom ako darcom vo výzve na vrátenie daru a v žalobe nenapĺňalo znaky hrubého porušenia dobrých mravov, čím neboli naplnené podmienky vyplývajúce z ust. § 630 OZ odôvodňujúce vrátenie daru.

2.8. Uvedol, že žalobca vo výzve na vrátenie daru špecifikoval konania obdarovaného, v dôsledku ktorých mal za dôvodné vrátenie daru (finančnej náhrady). Jednalo sa o nasledovné konania: odcudzenie vo výzve špecifikovaných vecí, od roku 2015 obdarovaný neprejavoval o darcu žiaden záujem, obdarovaný pohrozil darcovi fyzickým útokom, vybudovanie plotu na rozdelenie spoločne užívaného dvora.

2.9. V prejednávanom spore nebolo preukázané odcudzenie vo výzve špecifikovaných vecí obdarovaným. Odvolací súd uviedol, že žalobca ani nepreukázal, že by bol nadobudol veci, o ktorých tvrdil, že mu ich obdarovaný odcudzil. Rovnako nebolo preukázané, že obdarovaný neprejavoval o žalobcu žiaden záujem. V tejto súvislosti podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne prihliadol aj na správanie samotného žalobcu, ktoré tiež prispelo ku chladným vzájomným vzťahom vychádzajúc z výpovedí vypočutých svedkov p. O., p. L., p. L. a p. Š., ktoré uviedli, že samotný žalobca ignoroval možnosti kontaktu s obdarovaným či ostatnými rodinnými príslušníkmi.

2.10. Čo sa týka incidentu, keď obdarovaný mal pohroziť darcovi fyzickým útokom, tento bol potvrdený iba svedkyňou M. (dcérou žalobcu). Ani vypočutí svedkovia p. U. a p. E. sa nevedeli vyjadriť k incidentu medzi žalobcom a obdarovaným. Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že toto konanie, ktoré síce nebolo správne, nemalo intenzitu ani závažnosť takého rozsahu, že by ho bolo možné označiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. Odvolací súd dodal, že svedeckými výpoveďami ostatných svedkov toto konanie nebolo potvrdené a navyše zo svedeckých výpovedí vyplynulo, že ani jeden z vypočutých svedkov nebol priamym svedkom iného vulgárneho, či nevhodného správania obdarovaného voči darcovi. Naopak zo svedeckej výpovede p. O. vyplynulo, že obdarovaný mal svojho otca rád napriek jeho povahe, a aj keď vo vzťahu mali útlm, staral sa o neho, nosil mu obed. Rovnako aj z výpovedí ostatných svedkýň vyplynulo, že obdarovaný sa o otca staral (p. L.), snažil sa udržiavať s otcom dobrý vzťah a vždy sa voči nemu slušne správal (p. C., L.Á.).

2.11. Napokon ani vybudovanie plotu na rozdelenie spoločne užívaného dvora nebolo možné označiť za také konanie, ktoré by napĺňalo znaky hrubého porušenia dobrých mravov.

2.12. Odvolací súd zdôraznil, že predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu na vrátenie daru nie je akékoľvek nevhodné správanie obdarovaného, ale len také, ktoré sa vyznačuje porušením značnej intenzity alebo sústavnosťou porušovania, fyzickým násilím, hrubými urážkami, neposkytnutí potrebnej pomoci. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania, v danej veci nebolo preukázané sústavné nevhodné správanie sa obdarovaného voči darcovi, ktoré by dosahovalo intenzitu hrubého porušenia dobrých mravov.

2.13. K odvolacej námietke žalobcu, že k naplneniu podstaty pre vrátenie daru môže dôjsť aj pre iné závadné konania, ktoré nemusia mať intenzitu trestného činu či priestupku, odvolací súd poznamenal, že sa s uvedeným tvrdením stotožňuje, avšak nie každé závadné správanie možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov, ktoré zakladá darcovi právo domáhať sa vrátenia daru, na čom sa ujednotila aj súdna prax.

2. 14. K odvolacej námietke, že nezohľadnil vysoký vek žalobcu a to, že sa obdarovaný k nemu začal správať hrubo urážlivo a vulgárne až vo vyššom veku, odvolací súd uviedol, že v spore nebolo preukázané hrubo urážlivé správanie sa obdarovaného k darcovi. K námietke o nedostatočnom vysporiadaní sa s výpoveďou svedkyne p. M., dcéry žalobcu, svedka p. U. a výpoveďou žalobcu, odvolací súd dodal, že tvrdenia žalobcu neboli vykonaným dokazovaním objektivizované. Svedok B. U. nemal vedomosť o majetkových daroch medzi darcom a obdarovaným, a vedomosť o tom, že darca nemal dobrý vzťah s obdarovaným ako aj mu nevrátil nejaké nákladné vozidlá a pod. vedel iba z rozprávania žalobcu a bližšie okolnosti rozporov a zlých vzťahov nevedel. Čo sa týka výpovede p. M., ňou uvádzané tvrdenia o zlom správaní syna k otcovi neboli rovnako objektivizované inými dôkaznými prostriedkami.

2.15. V tomto smere odvolací súd poukázal na to, že dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon (čl. 15 ods. 1 CSP). Žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 ods. 2 CSP). Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 ods. 1 CSP). Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak (§ 191 ods. 2 CSP). V zmysle uvedených ustanovení sa proces dokazovania v civilnom sporovom konaní riadi princípom voľného hodnotenia dôkazov, ktorý spočíva v tom, že sudca je ten, kto jednotlivým vykonaným dôkazom prisudzuje dôkaznú váhu v konaní, a to podľa pravidiel rozumnej a presvedčivej aplikácie jednotlivých zásad dokazovania so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu. Súd preto hodnotí všetky vykonané dôkazy, ako aj skutkové prednesy strán či iné procesné úkony, podľa svojej voľnej úvahy a sám určuje, aký význam majú jednotlivé dôkazy pre jeho rozhodnutie a či na nich môže založiť svoje skutkové zistenia (teda či sú použiteľné pre zistenie skutkového stavu a v akom rozsahu, poprípade v akom smere), pričom limity jeho úvahy sú jedine ústavnoprávne (zákaz ľubovôle stanovený čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Inak povedané, súd nie je obmedzovaný zákonnými predpismi v tom zmysle, ako ten či onen dôkaz hodnotiť, a nie je ani viazaný žiadnym poradím významu a preukázanej sily jednotlivých dôkazov (viď R V/1968). Aj podľa uznesenia NS SR sp. zn. 3Cdo/204/2009 zo 14. septembra 2011, ..., „Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. ... Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).“

2.16. Odvolací súd mal za to, že úvaha súdu prvej inštancie, ktorou hodnotil výpovede strán a svedkov, nebola svojvoľná či neprimeraná, ale mala racionálny podklad vychádzajúci z predmetu sporu a konkrétnych okolností prípadu. Nemožno preto súhlasiť s tvrdením žalobcu, že súd sa nedostatočne vysporiadal s výpoveďou žalobcu, či svedkov p. M. a p. U.. Prisudzovanie hodnoty pravdivosti jednotlivým dôkazom sa deje ich zhodnotením jednotlivo aj v ich vzájomnej súvislosti. Myšlienkové závery o pravdivosti či nepravdivosti dôkazov, ku ktorým súd dospel, preto nepredstavujú akt ľubovôle súdu, a nie sú ani vecou osobného dojmu či všeobecnej úvahy. Vnútorne presvedčenie o nepravdivosti (ne/vierohodnosti) účastníckej, svedeckej výpovede je výsledkom logického myšlienkového postupu, vychádzajúceho z posúdenia objektívnych skutočností vonkajšieho sveta (skutkových okolností), zistených v konkrétne prejednávanej veci, ako napríklad z rozporov vo výpovedi strany sporu, svedka, ako aj z rozporov medzi výpoveďou svedka (jej obsahom) a inými vykonanými dôkazmi, zo spôsobu jeho výpovede, z jeho osobného (nie však zo všeobecne postulovaného) vzťahu k veci alebo k osobám zúčastneným na konaní a pod.

2.17. Odvolací súd považoval záver súdu prvej inštancie o tom, že nebola preukázaná intenzita

nevhodného správania sa obdarovaného, prípadná dlhodobosť pri zohľadnení vzájomnosti správania, ktorá by bola dôvodom pre vrátenie daru resp. jeho finančnej náhrady sa správny.

2.18. K námietke žalobcu o tom, že obdarovaný nepoprel ním tvrdený skutkový stav odvolací súd uviedol, že je síce správna, avšak dodal, že obdarovaný sa k žalobe ani vyjadriť nemohol, nakoľko mu nebola ani doručená. Prvá zásielka súdu nebola obdarovanému doručená z dôvodu, že si adresát zásielku neprevzal v odbernej lehote (16.02.2022 čl. 60, 13.03.2022 čl. 66) a následne vykonaným šetrením pobytu obdarovaného bolo zistené, že dňa 11.03.2022 zomrel. Odvolací súd poznamenal, že nebolo povinnosťou obdarovaného reagovať na výzvu na vrátenie daru, a preto nevyjadrenie sa k jej obsahu nemožno považovať za akceptáciu skutkového stavu uvedeného vo výzve na vrátenie daru.

2.19. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, jeho prípustnosť odôvodnil § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Žalobca žiadal zmeniť rozsudok odvolacieho súdu, alternatívne zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V dovolaní opísal ním vnímaný skutkový a právny stav, v ktorom sa zaoberal aj konaním obdarovaného, ktoré malo zakladať hrubé porušenie dobrých mravov. Podľa žalobcu naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP možno vzhľadnúť vo viacerých procesných pochybeniach, ktorých sa odvolací súd dopustil jednak nedostatočným a arbitrárnym odôvodnením rozhodnutia, ako aj v procesných pochybeniach, ktorých sa odvolací súd dopustil v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu rozhodnutia napadnutého týmto dovolaním. Mal za to, že skutkové a právne závery odvolací súd prijal procesne neprijateľným spôsobom, tieto závery sú nedostatočne odôvodnené a arbitrárne. S odkazom na ustálenú súdnu prax sp. zn. 5MCdo 4/2008, 2Cdo 238/2008, 5Cdo 229/2012, 6Cdo 42/2017, 2 Cdo 3/2023, uznesenie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 344/2019 mal zato, že došlo k zásahu do práva žalobcu na spravodlivé súdne konanie, ustálením skutkového stavu odvolacím súdom a nedostatočným odôvodnením a arbitrárnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu. Túto videl práve v tom, že napriek odvolaniu žalobcu, v ktorom poukázal na konkrétne pochybenia a vady v argumentácii súdu prvej inštancie, odvolací súd tieto nedostatky nijako neodstránil, práve naopak zopakoval jeho nelogické a nedôvodné závery. Odvolací súd správne sumarizoval opis skutkových okolností, pre ktoré sa žalobca rozhodol od pôvodne žalovaného (od svojho syna) žiadať vrátenie daru. Avšak ani odvolací súd nijako nezohľadnil plynutie času medzi jednotlivými okolnosťami prípadu. Pritom je zjavné, že k darovaniu od žalobcu pre pôvodne žalovaného došlo zmluvou zo dňa 04.07.2006. Avšak nevhodné správanie obdarovaného voči žalobcovi sa začalo prejavovať až podstatne neskôr od roku 2015. Preto sú nesprávne závery oboch súdov ak poukazujú na to, že veď darca a obdarovaný nemali až také zlé vzťahy, a že niektorí svedkovia vypovedali o tom, že spolu vychádzali a že v minulosti poskytoval obdarovaný stravu a inú pomoc pre svojho otca. Toto ojedinelé správanie, ktoré sa udialo ešte pred rokom 2015 nemôže predsa negovať, či spochybňovať nezákonné a nevhodné správanie obdarovaného, ktorého sa následne dopúšťal neskôr v rokoch 2015 až 2021 a ktoré viedlo darcu k podaniu žaloby v tejto veci. Odvolací súd pochybil aj v tom, keď spochybnil okolnosti týkajúce sa odcudzenia vecí pôvodne požičaných žalobcom svojmu synovi. Ani jeden zo svedkov nevedel presne uviesť, aké predmety mali byť poskytované, avšak žiadna strana sporu ani svedecká výpoveď túto skutočnosť nijako nespochybnila a nepoprela. Navyše žalovaný preukázateľne nereagoval ani na jednu z predžalobných výziev zo dňa 16.07.2021 a 23.09.2021. Jeho právni nástupcovia neuviedli žiaden logický argument, prečo by sa pôvodne žalovaný ešte za svojho života nijako neohradil a nijako nereagoval na tieto výzvy, ak by v nich uvedené skutočnosti neboli pravdivé. Konštatovanie odvolacieho súdu, že pôvodne žalovaný nebol povinný reagovať na predžalobné výzvy je síce pravdivé, avšak s ohľadom na celkový obraz v danej veci, spolu s ďalšími dôkazmi preukazujúcimi nevhodné správanie obdarovaného, nevidno žiaden logický záver o tom, prečo by mal súd pri hodnotení dôkazov dospieť k záveru, že žalobca výlučne iba v tejto časti svojich predžalobných výziev a v tejto časti svojej účastnickej výpovedi klamal. Teda ostatné prípady nevhodného a nemorálneho správania boli preukázané (iba podľa súdu nemali dostatočnú intenzitu), a toto jedno správanie obdarovaného (odcudzenie vecí) podľa súdov

nebolo dostatočne preukázané. Takéto selektívne a nesúrodé hodnotenie dôkazov zo strany súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu žalobca považuje za nelogické a nezákonné. Za nesprávne a nezákonné považuje aj hodnotenie dôkazov, kedy odvolací súd uviedol „V tejto súvislosti súd správne prihliadol aj na správanie samotného žalobcu, ktoré tiež prispelo ku chladným vzájomným vzťahom vychádzajúc z výpovedí vypočutých svedkov p. Ondášovej, Klešč, Kurillovej, Štefanskej, ktoré uviedli, že samotný žalobca ignoroval možnosti kontaktu s obdarovaným či ostatnými rodinnými príslušníkmi“. V uvedenej časti súdneho rozhodnutia absentuje akákoľvek logická aplikácia časovej osi. Žalobca totiž nedal dôvod na zlé správanie svojmu synovi. Žalobca ani nebol chladným do roku 2015, kým sa voči nemu syn neodcudzil, neodmietol mu vrátiť zapožičané veci, nezačal sa vyhrážať a strpčovať život rozdelením spoločného dvora. Teda to, čo svedkovia opísali, že ani žalobca nemal veľmi vrúcny vzťah voči obdarovanému, je potrebné zasadiť do kontextu a časovej následnosti. Žalobcov nezáujem voči obdarovanému a jeho rodine totiž nastal až po tom, čo sa samotný obdarovaný začal voči žalobcovi správať nevhodne, ba až v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Nelogické a neudržateľné sú tiež závery odvolacieho súdu v bode 39 rozsudku. Ak totiž aj žalobca aj svedkyňa K. M. podrobne opísali incidenty, pri ktorých sa obdarovaný vyhrážal fyzickým napadnutím žalobcovi, tak niet logického dôvodu, pre ktorý by mal súd dospieť k záveru, že takéto incidenty sa neudiali. Iba samotná skutočnosť, že iní členovia rodiny alebo susedia nemali vedomosť aj o týchto konkrétnych incidentoch a vyhrážkach, nedokazuje, že sa tieto neudiali. Odvolací súd ďalej nesprávne konštatoval, že „Ani vybudovanie plotu na rozdelenie spoločne užívaného dvora nemožno označiť za také konanie, ktoré by napĺňali znaky hrubého porušenia dobrých mravov“. Odvolací súd pri tomto hodnotení dôkazov absolútne ignoroval listinné dôkazy (fotodokumentáciu) a výpoveď žalobcu, ako aj výpoveď svedkyne M. o tom, že sa tu nejednalo „iba“ o rozdelenie spoločného dvora, ale išlo o cieľené strpčovanie života zo strany obdarovaného voči svojmu otcovi a ohrozovanie užívania rodinného domu, v ktorom darca býval, pretože týmto rozdelením spoločného dvora obdarovaný zamedzil žalobcovi vjazd autom do dvora a do garáže, a tiež tým zamedzil užívanie septiku. Odvolací súd ďalším konštatovaním, že „K odvolacej námietke žalobcu, že nezohľadnil vysoký vek žalobcu a to, že sa obdarovaný k nemu začal správať hrubo a urážlivo a vulgárne až vo vyššom veku, odvolací súd poznamenáva, že sporu nebolo preukáz kázané hrubé urážlivé správanie sa obdarovaného k darcovi „dezinterpretoval argumentáciu žalobcu a nepochopil logiku, na ktorú žalobca poukazoval. V tomto smere žalobca opätovne uviedol, že obdarovaný sa nevhodného a nemorálneho správania dopúšťal od roku 2016 a 2017, kedy mal žalobca už 78, respektíve 79 rokov a toto terorizujúce správanie obdarovaného voči darcovi trvalo až do momentu podania žaloby v roku 2021. Teda v rámci hodnotenia intenzity správania obdarovaného nebol zohľadnený vysoký dôchodcovský vek darcu, ani takto dlhodobo pretrvávajúci stav. V danej veci tak súd nijako nezohľadnil vysoký vek žalobcu, a to, že jeho syn sa k nemu začal hrubo urážlivo vulgárne správať práve až vo vyššom veku darcu. Práve vysoký vek žalobcu mal v danej veci odôvodňovať to, že aj také vyhrážky a také správanie obdarovaného, ktoré by voči darcovi v plnej sile a v plnom zdraví neboli považované za hrubé porušenie dobrých mravov, tak v prejednávanej veci, nakoľko toto nevhodné správanie bolo vykonávané v čase, kedy mal darca 78 rokov, bolo potrebné toto nevhodné správanie obdarovaného považovať za hrubé porušenie dobrých mravov.

4. K dovolaniu žalobcu sa vyjadrili žalovaní, ktorí žiadali dovolanie odmietnuť, alternatívne zamietnuť a priznať náhradu trov dovolacieho konania. Argumentáciu žalobcu o znemožnení výkonu mu procesných práv považujú za formalizovanú, nedoloženú a neopodstatnenú. Z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobcovi bolo akýmkoľvek spôsobom znemožnené predložiť dôkazy a vyjadriť sa ku skutkovému stavu alebo tvrdeniam protistrany. Z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že nie každá procesná chyba znamená porušenie práva na spravodlivý proces a už vôbec nie každá nesprávnosť v odôvodnení rozhodnutia znamená jeho arbitrárnosť alebo nepreskúmateľnosť. V danej veci nebolo preukázané, že by odvolací súd svojvoľne alebo arbitrárne rozhodol, alebo že by odňal žalobcovi možnosť efektívne uplatňovať svoje práva. Práve naopak odvolací súd vecne a systematicky sa vysporiadal s argumentami žalobcu, a to vrátane tých uvedených v odvolaní. Odvolací súd potom rovnako ustálil, že konanie obdarovaného nebolo v miere a intenzite, ktorú by bolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov, svedkovia navrhnutí žalobcom nepotvrdili jeho tvrdenia v takej miere, aby preukázali neakceptovateľné či zlé správanie obdarovaného, súdy logicky a racionálne vyhodnotili dôkazy, ich úvahy sú vecne zdôvodnené, nie sú arbitrárne, ani nepredstavujú deformáciu dôkazného procesu. Žalobca sa v dovolaní

neopiera o nové dôkazy, ani právne otázky zásadného významu, len polemizuje so skutkovými závermi súdov nižších inštancií. Podľa ustálenej súdnej praxe zrušenie darovacej zmluvy pre hrubé porušenie dobrých mravov je výnimočný inštitút, ktorý si vyžaduje preukázanie hrubého, neospravedlniteľného správania obdarovaného, ktoré musí existovať v priamom vzťahu k darcovi a ktoré musí byť kvalifikované ako správanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi. V danom prípade súdy riadne vykonali dôkazy (vrátane výsluchu svedkov a strán), vyhodnotili ich vo vzájomných súvislostiach a v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov a dospeli k záveru, že správanie obdarovaného, hoci mohlo byť problematické, nedosiahlo intenzitu hrubého porušenia dobrých mravov. Namietané jednotlivé incidenty boli podľa súdov nedostatočne preukázané, alebo nemali potrebnú intenzitu, trvanie a závažnosť a navyše medzi darovaním a správaním, ktoré bolo žalobcom uvádzané, uplynulo značné časové obdobie (takmer 10 rokov), čo podstatne oslabuje kauzálny vzťah a intenzitu sporu. Pre nepreskúmateľnosť rozhodnutia sa vyžaduje absencia skutkových alebo právnych záverov, nemožnosť zistenia, na základe akých dôkazov súd rozhodol, alebo ak rozhodnutie osoby ako svojvoľné. Žiadny z týchto kvalifikovaných nedostatkov však nemožno rozhodnutiam súdov nižších inštancií vytknúť. Súdy vykonali všetky podstatné dôkazy, svoje závery logicky odôvodnili a žalobca mal možnosť sa k veci vyjadriť, čo aj využil. V danom prípade teda nebolo preukázané, že by rozhodnutie odvolacieho súdu vykazovalo znaky svojvôle alebo arbitrárnosti, že by bolo nepreskúmateľné alebo, že by súd znemožnil žalobcovi výkon jeho procesných práv. Odvolací súd v bodoch 37 až 50 svojho rozhodnutia jasne a dôkladne sumarizoval skutkové okolnosti, ktoré boli predmetom sporu a potvrdil, že skutkové zistenia súdu prvej inštancie boli vykonané v súlade so zákonom a procesnými pravidlami.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala advokátom zastúpená (§ 429 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), opakovane skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie podľa § 420 písm. f) je prípustné, avšak nie je dôvodné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tomto konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

13. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), v ktorom je implikované aj právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy. Odôvodnenie je tou časťou rozsudku, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Porušením práva na spravodlivý proces môže byť aj situácia, keď v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezohľadnil (Zo súdnej praxe č. 37/2010).

14. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú ochranu vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (Zo súdnej praxe č. 56/2008).

15. V zmysle judikatúry ústavného súdu platí, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

16. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

17. Dovolateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP namietal porušenie jeho práva na spravodlivý proces, ktoré spočívalo v nedostatočnom a arbitrárnom odôvodnení rozhodnutia

odvolacieho súdu, kedy tento súd:

1/ nezohľadnil plynutie času medzi jednotlivými okolnosťami prípadu a to, že k darovaniu došlo zmluvou zo dňa 04.07.2006, avšak nevhodné správanie obdarovaného voči žalobcovi sa začalo prejavovať až podstatne neskôr od roku 2015 a preto sú nesprávne závery oboch súdov ak poukazujú na to, že darca a obdarovaný nemali až také zlé vzťahy, že spolu vychádzali a že v minulosti poskytoval obdarovaný stravu a inú pomoc darcovi (toto ojedinelé správanie, sa však udialo ešte pred rokom 2015 a nemôže negovať, či spochybňovať nezákonné a nevhodné správanie obdarovaného, ktorého sa dopúšťal neskôr v rokoch 2015 až 2021 a ktoré viedlo darcu k podaniu žaloby),

2/ pokiaľ išlo o odcudzené veci tieto skutočnosti nikto nepoprel, žalovaný nereagoval ani na jednu z predžalobných výziev zo dňa 16.07.2021 a 23.09.2021. Jeho právni nástupcovia neuviedli žiaden logický argument, prečo by sa pôvodne žalovaný ešte za svojho života nijako neohradil a nijako nereagoval na tieto výzvy, ak by v nich uvedené skutočnosti neboli pravdivé,

3/ nesprávne a nezákonne hodnotil dôkazy (výpovede svedkýň p. O., L., L., Š.) o tom, že aj správanie samotného žalobcu tiež prispelo ku chladným vzájomným vzťahom tým, že samotný žalobca ignoroval možnosti kontaktu s obdarovaným a ostatnými rodinnými príslušníkmi. Tu podľa dovolateľa absentovala akákoľvek logická aplikácia časovej osi, nakoľko žalobca nedal dôvod na zlé správanie sa voči svojmu synovi, do roku 2015 nebol chladným, kým sa voči nemu syn neodcudzil, neodmietol mu vrátiť zapožičané veci, nezačal sa mu vyhrážať a strpčovať mu život rozdelením spoločného dvora. Inak povedané, žalobcov nezaujem voči obdarovanému a jeho rodine nastal až po tom, čo sa samotný obdarovaný začal voči žalobcovi správať nevhodne, ba až v hrubom rozpore s dobrými mravmi.

4/ pokiaľ išlo incident na dvore, pri ktorom sa mu obdarovaný vyhrážal fyzickým napadnutím (potvrdený svedkyňou p. M.), niet logického dôvodu, pre ktorý by mal súd dospieť k záveru, že takéto incidenty sa neudiali. Iba samotná skutočnosť, že iní členovia rodiny alebo susedia nemali vedomosť aj o týchto konkrétnych incidentoch a vyhrážkach, nedokazuje, že sa tieto neudiali. Odvolací súd tiež nesprávne konštatoval, že „Ani vybudovanie plotu na rozdelenie spoločne užívaného dvora nemožno označiť za také konanie, ktoré by naplnili znaky hrubého porušenia dobrých mravov“. Odvolací súd pri hodnotení miery závažnosti tohto konania obdarovaného neprihliadol k tomu, že z jeho strany išlo o cieľené strpčovanie života darcovi, ohrozovanie užívania jeho rodinného domu, nakoľko rozdelením spoločného dvora obdarovaný zamedzil žalobcovi vjazd autom do dvora a do garáže, a tiež tým zamedzil užívanie septiku.

5/ Odvolací súd nesprávne vyhodnotil aj vysoký vek žalobcu, kedy tento mal v danej veci odôvodňovať to, nevhodné správanie obdarovaného voči nemu malo byť považované (práve pre tento vek darcu) za hrubé porušenie dobrých mravov.

18. Z obsahu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplynulo, že tento „nemal za preukázanú existenciu takého správania obdarovaného, ktorá by naplnila zákonom predpísanú mieru závažnosti, a to v podobe hrubého porušenia dobrých mravov, resp. dlhodobého - sústavného negatívneho správania sa voči darcovi, resp. členom jeho rodiny“ Uviedol, že „žalobcom popísané konania (t. j. odcudzenie vo výzve špecifikovaných vecí, neprejavovanie záujmu obdarovaného o darcu od roku 2015, hrozba obdarovaného fyzickým útokom darcovi, vybudovanie plotu na rozdelenie spoločne užívaného dvora) zostali v značnom rozsahu nepreukázané, okrem incidentu, ktorý sa odohral medzi domami na priedomí počas budovania oplotenia, o ktorom vypovedala aj dcéra žalobcu p. M., no i napriek tomu podstatné bolo, že všetky označené konania nemali intenzitu ani závažnosť požadovanú zákonom (t. j. intenzitu hrubého porušenia dobrých mravov). Ani pri incidente, pri ktorom bola prítomná ú. M. potom reálne nedošlo k žiadnemu fyzickému útoku, či ataku voči integrite žalobcu, ani voči prítomnej svedkyňi - dcéry žalobcu, neodznali tam žiadne vulgarizmy, a navyše bolo legitímnym výkonom práv vlastníka (obdarovaného) ohraničiť, resp. oplotiť svoju nehnuteľnosť, čo nemožno považovať za nezákonné“. Z odôvodnenia rozsudku prvej inštancie vyplynulo aj to, že tento „prihliadol aj na postoj a správanie sa samotného žalobcu, ktoré taktiež prispelo k tzv. chladným vzťahom medzi ním a jeho synom, t.j.

obdarovaným ešte za jeho života, zohľadňujúc okolnosti opísané svedkyňami p. O.O., L., C. L., a C. Š., ktoré zhodne potvrdili, že samotný žalobca ignoroval možnosti kontaktu s obdarovaným, či ostatnými rodinnými príslušníkmi, aj napriek pozvaniu sa nezúčastnil svadby, či osláv, o deti neprejavoval opravdivý záujem, ako aj, že obdarovaný zabezpečoval žalobcovi stravu nielen v podobe možnosti stravovania sa v pohostinstve, ale túto mu aj nosil domov“.

18.1. Z uvedeného potom jednoznačne vyplýva, že súd prvej inštancie rozsudok o zamietnutí žaloby nezaložil na vadách vytýkaných dovolateľom, nakoľko napriek nedostatočnému objektivizovaniu vytýkaných konaní obdarovanému (ich dostatočnému nepreukázaniu inými dôkazmi), ich existenciu zohľadnil ako danú, avšak s tým, že v ich intenzite nevzhliadol také porušenie dobrých mravov, ktoré by malo charakter „hrubého porušenia“. Súd prvej inštancie doslovne uviedol, že „ okolnosti tvrdené žalobcom nezakladali nárok na vrátenie daru“(teda nie že by nenastali spôsobom opísaným žalobcom, ale, že nemali požadovanú intenzitu, ktorá by ich kvalifikovala ako „hrubé porušenie dobrých mravov“ .

19. Rovnako i odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že „sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že konanie obdarovaného vytýkané žalobcom ako darcom vo výzve na vrátenie daru a v žalobe nenapĺňalo znaky hrubého porušenia dobrých mravov, čím neboli naplnené podmienky vyplývajúce z ust. § 630 OZ odôvodňujúce vrátenie daru (teda konanie obdarovaného (popísané samotným žalobcom) vyhodnotil rovnako ako menej závažné porušenie dobrých mravov). Naviac odvolací súd dodal, že „v konaní nebolo ani preukázané odcudzenie vo výzve špecifikovaných vecí obdarovaným, žalobca nepreukázal ani len to, že by bol nadobudol veci, o ktorých tvrdil, že mu ich obdarovaný odcudzil a rovnako nebolo preukázané ani to, že obdarovaný neprejavoval o žalobcu žiaden záujem“. Odvolací súd ďalej dodal, že „súd prvej inštancie správne prihliadol aj na správanie samotného žalobcu, ktoré tiež prispelo ku chladným vzájomným vzťahom vychádzajúc z výpovedí vypočutých svedkov p. O., p. L., p. L. a p. Š., ktoré uviedli, že samotný žalobca ignoroval možnosti kontaktu s obdarovaným či ostatnými rodinnými príslušníkmi“. Pokiaľ išlo o incident, pri ktorom obdarovaný mal pohroziť darcovi fyzickým útokom, odvolací súd uviedol, že „tento bol potvrdený iba svedkyňou M. (dcérou žalobcu). Ani vypočutí svedkovia p. U. a p. E. sa nevedeli vyjadriť k incidentu medzi žalobcom a obdarovaným“. Odvolací súd sa potom stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že „toto konanie síce nebolo správne, avšak nemalo intenzitu ani závažnosť takého rozsahu, že by ho bolo možné označiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. (t. j. odvolací súd teda rovnako vychádzal z jeho existencie (aj keď ho nemal za dostatočne objektivizované inými dôkazmi, napr. výpoveďami svedkov) i napriek tomu naň prihliadol, avšak ho vyhodnotil tak, že u neho nevzhliadol takú mimoriadnu závažnosť, ktorá by ho kvalifikovala ako „hrubé porušenie dobrých mravov“ - pozn.)“. Odvolací súd tiež dodal, že „ zo svedeckých výpovedí vyplynulo, že ani jeden z vypočutých svedkov nebol priamym svedkom iného vulgárneho, či nevhodného správania obdarovaného voči darcovi, práve naopak zo svedeckej výpovede p. O. vyplynulo, že obdarovaný mal svojho otca rád napriek jeho povahe, a aj keď vo vzťahu mali útlm, staral sa o neho, nosil mu obedy. Rovnako aj z výpovedí ostatných svedkýň vyplynulo, že obdarovaný sa o otca staral (p. L.), snažil sa udržiavať s otcom dobrý vzťah a vždy sa voči nemu slušne správal (p. C. L.)“. Ani vybudovanie plotu na rozdelenie spoločne užívaného dvora nebolo podľa názoru odvolacieho súdu možné označiť za také konanie, ktoré by napĺňalo znaky hrubého porušenia dobrých mravov. Dovolateľom vytýkaný vek (78 rokov) odvolací súd potom nezohľadnil len preto, že samotné označené konania obdarovaného nebolo možné kvalifikovať ako „hrubé porušenie dobrých mravov“ a to ani pri zohľadnení vyššieho veku darcu a preto túto obranu nepovažoval za relevantnú (inak povedané pri neexistencii takého správania, ktoré by zakladalo nárok na vrátenie daru, bol vek darcu irelevantný). Preto odvolací súd považoval za správny záver súdu prvej inštancie, že „ v konaní nebola preukázaná intenzita nevhodného správania sa obdarovaného, prípadná dlhodobosť pri zohľadnení vzájomnosti správania, ktorá by bola dôvodom pre vrátenie daru resp. jeho finančnej náhrady“. Záverom odvolací súd tiež dodal, že „ obdarovaný (pôvodne žalovaný) objektívne nemohol poprieť skutkové tvrdenia žalobcu (darcu), nakoľko mu žaloba nebola ani doručená (prvá zásielka súdu nebola obdarovanému doručená z dôvodu, že si adresát zásielku neprevzal v odbernej lehote (16.02.2022 čl. 60, 13.03.2022 čl. 66) a následne vykonaným šetrením pobytu obdarovaného bolo zistené, že dňa 11.03.2022 zomrel).

20. Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že oba sudy nižších inštancií žalobu zamietli nie z dôvodu, že by

nemali preukázané žalobcom vytýkané nevhodné správanie sa obdarovaného (ktorú skutočnosť sa snaží dovolateľ vytýkať v dovolaní) tak ako ich popísal samotný žalobca (aj keď ho nemali dostatočne objektivizované inými dôkazmi, príp. niektoré z nich nemali preukázané vôbec - napr. odcudzenie vecí), ale preto, že uvedené správanie vyhodnotili tak, že nanaplnilo intenzitu „hrubého porušenia dobrých mravov“. Inak povedané sudy vo svojich rozhodnutiach vychádzali z existencie skutkov, ktoré žalobca označil ako dôvody pre vrátenie daru (a ich popisu vykonaného samotným žalobcom), len ich intenzitu nevyhodnotili ako hrubé porušenie dobrých mravov. Uvedené však nezakladá nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (dôvody prečo bola žaloba zamietnutá z odôvodnení tak rozsudku súdu prvej inštancie ako aj z rozsudku odvolacieho súdu sú dostatočne zrejmé - čo napokon vyplýva aj zo samotných námietok žalobcu, ktorý odvolaciemu súdu vytýka konkrétne skutkové závery), ale nanajvýš mohlo zakladať iba nesprávne právne posúdenie (vyhodnotenie) zisteného skutkového stavu (konania obdarovaného) odvolacím súdom, ktorý toto konanie právne posúdil ako nemajúce charakter hrubého porušenia dobrých mravov, čo by však zakladalo prípustnosť dovolania len podľa § 421 CSP, z dôvodu ktorého však žalobca dovolanie nepodal.

20.1. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

20.2. Dovolací súd zároveň poznamenáva, že žalobcu (ako dovolateľa) zaťažovala povinnosť predložiť najvyššiemu súdu relevantnú právnu argumentáciu, ktorej opodstatnenosť, respektíve neopodstatnenosť, v nadväznosti na kľúčové právne závery odvolacieho súdu, má posudzovať v rozhodnutí o dovolaní. (porov uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/74/2020). Dovolací súd preto zdôrazňuje, že iba sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu (ohľadne vyhodnotenia konania obdarovaného ako „iba“ menej závažného porušenia dobrých mravov a nie ako hrubého porušenia týchto mravov), prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP. Dovolateľ, aby mohol byť v dovolacom konaní úspešný, (v ponímaní posúdenia ním namietaného právneho posúdenia odvolacím súdom), musí relevantným spôsobom (t. j. spôsobom predpokladaným v § 432 ods. 2 CSP) spochybníť v dovolaní nosnú právnu argumentáciu, na ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie, k čomu v posudzovanej veci nedošlo. Meritórny dovolací prieskum (ohľadne posudzovania konania obdarovaného z hľadiska intenzity porušenia dobrých mravov) preto nebolo možné uskutočniť, keďže obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nemalo v tomto smere zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priechiaci sa nielen všeobecnej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania, zvolenej v civilnom sporovom poriadku, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup odvolacieho súdu by v takom prípade porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

21. Dovolací súd potom dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie napadnutého rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj ich všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Argumentácia odvolacieho súdu v spojení so súdom prvej inštancie je koherentná a ich rozhodnutia sú konzistentné, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe

odvolací súd dospel, je prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

22. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba zamietnutá, ako vecne správny, stotožniac sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (z dôvodov, že skutky pre ktoré žiadal žalobca vrátiť dar nedosahovali takú intenzitu porušenia dobrých mravov, ktorú by bolo možné vyhodnotiť ako správanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi). Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolací súd uvádza, že z odôvodnenia rozhodnutí nižších inštancií je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalobca nepreukázal dôvodnosť svojho žalobou uplatneného nároku na vrátenie daru poskytnutého pôvodnému žalovanému, a to pre absenciu zákonom stanoveného predpokladu priznania takehoto nároku - správanie sa pôvodne žalovaného ako obdarovanej osoby voči darcovi hrubo porušujúcim dobre mravy, a preto súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol. Vo väzbe na uvedené potom rozhodol aj odvolací súd, ktorý zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, jeho postup vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za neodôvodnený, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za vadu zmätočnosti nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

23. Ak potom žalobca nesúhlasil s takýmto právnym posúdením veci odvolacím súdom ktorý toto konanie (správanie sa obdarovaného) právne posúdil ako nemajúce charakter hrubého porušenia dobrých mravov (a teda tz nevznikol zákonný predpoklad pre vrátenie daru), mal dovolanie podať pre nesprávne posúdenie veci odvolacím súdom, čo by však zakladalo prípustnosť dovolania len podľa § 421 CSP, z dôvodu ktorého však žalobca dovolanie nepodal. Uvedené (samotné nesprávne posúdenie veci súdom) však nerobí rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľným.

24. Pokiaľ dovolateľ považoval za procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP nesprávny právny záver súdov nižších inštancií o tom, že správanie obdarovaného nenapĺňalo znaky hrubého porušenia dobrých mravov, dovolací súd uvádza, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolateľom tvrdenú vadu zmätočnosti (§ 420 CSP), zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

25. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd (prípadne súd prvej inštancie) nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces § 420 písm. f) CSP. Na podklade uvedeného dovolací súd uzatvára, že prípustnosť dovolania žalobcu z § 420 písm. f) CSP nevyplýva.

26. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

27. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalovaných v dovolacom konaní, ktorým patrí v zmysle uvedenej zásady proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.